

**MAK 2030 algatamise sotsiaalvaldkonna alamtöörühma
(02.05.2018) probleemide kaardistus**

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 1

1.	Probleemi sõnastus	Kodanikel pole kohalikul tasemel piisavalt võimalust kaasa rääkida riigimetsa majandamise planeerimisel
2.	Probleemi kirjeldus	<p>Palju on räägitud eraomanikest ja nende õigustest, vähem riigimetsast ja kodanike õigustest sellele. Hetkel on 65% riigimetsast nõndanimetatud tulundusmets, mis tähendab, seda, et mets kuulub raiumisele hoolimata kohalike inimeste vastuseisust ja igasugustest muudest kaalutlustest. Seda, et need metsad on tulundusmetsad, ei ole otsustatud ühes rahvaga, vaid kõrgemalt poolt ja ebamäärasel ajahetkel ning küsimus, kes sellise otsuse eest vastutab, on segane.</p> <p>Tulu, mida Eesti kodanik RMK raietest saab, on saja euro piiridesse jääv aastane tulu riigikassasse ning selle kasutuse suunamisel on tema roll tühine. Mitmed märgid näitavad, et enam kui pooled Eesti kodanikud eelistaksid, et nende nn osa metsast oleks pigem rekreatiivmets, aga mitte majandusmets. Muu hulgas viis Keskkonnaministeerium 2012. aastal läbi uuringu, mis näitas, et üle poole Eesti kodanikest oleks nõus metsade kaitse parendamiseks rohkem makse maksma. Toona tähendas see tööealise elaniku kohta keskmiselt 22 eurot.</p> <p>Ilmselt oleks uue maksu kehtestamise või maksutõusu asemel optimaalne hoopis RMK raieid vähendada. Inimeste kaasamisel nende kodupiirkonda jäävate metsade majandamisel tuleks arvestada ka kohalike sooviga vähem raiuda, näiteks asendada lageraie saagidega teostatava kultuurraiega. Hetkel pole inimestel võimalik raiemahtude ega isegi mitte raieliikide osas kaasa rääkida. Sõna saab sekka öelda ainult raietööde teostamise aja ja nende kehtestamise perioodi osas. Samuti tuleks kergendada rahvaalgatuse korras metsakasutuse muutust intensiivmetsanduslike võtetega majandatavast metsast püsimeetsanduse võtetega majandatavaks metsaks või looduskaitsealaks, sest kui me jagame RMK tulundusmetsa hektarid Eesti kodanike arvuga, siis saame elaniku kohta umbes 0,4 hektarit. Oleks mõistlik, kui kodanik saaks umbes nii suure metsaosa kohta lihtsas korras teada anda, et ta sooviks selle raiumata jätta, ning riik tema sooviga ka arvestaks. Samas probleemiks võib pidada ka mõningates piirkondades liiga vähest metsamajanduslikku tegevust. Kui palju on kõrgendatud avaliku huviga alasid?</p>

		<p>RMK hallatavatel maadel asuvad alad, millel tehtavate töödegakaasneb kõrgendatud avalik huvi (edaspidi KAH). Kokku 756 ala, 45033 hektarit.</p> <p>KAH alad jagunevad sotsiaalsete ja kultuuriliste iseärasuste alusel:</p> <ul style="list-style-type: none">- linnade ja teiste tiheasustusalade territooriumil asuvad ning nendega vahetult piirnevad alad;- hajaasustuse elamugruppidega vahetult piirnevad alad;- planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alad;- avalikes aktiivses rekreatiivses kasutuses olevad või nendega vahetult piirnevad alad;- alad, millel asub riikliku kultuurilise, arheoloogilise või ajaloolise tähtsusega paik, kasutuses olev kohaliku kogukonna jaoks religioosse või sakraalse tähtsusega looduslik pühapaik või kohaliku kogukonna traditsioonilise kultuurilise tähtsusega paik. Lisaks KAH aladele sätestab RMK üksikisiku kõrgendatud huviga alad (edaspidi ÜKH) ja määratleb teavituskohustuse seal tehtavatest töödest. ÜKH on alad, mis piirnevad vahetult elamutega või avalikus kasutuses olevate hoonetega. Praegusel hetkel on selliseid (ÜKH) alasid määratud 11992-l metsaeraldisel, kogupindalaga 21562 ha.
3.	Miks see on tähtis?	Inimeste jaoks on oluline teema nt asulate lähistel toimuvad raied.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Kodanike ja kohaliku kogukonna jaoks
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegemist on metsandusliku probleemiga. Riigimetsa osas on teatud majandusootused.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Narva- Jõesuu, Viimsi, Kolga ja Pärnumaa juhtumid.
7.	Kas probleem on lahendatav?	On lahendatav.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Elanikkonna radikaliseerumine, kannatab rahva usaldus riigimetsa majandamise osas.

9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: Riigimetsa kasutuse rahvapärastamise vajadus.
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 2

1.	Probleemi sõnastus	Metsamajanduse planeerimisprotsessis ei ole piisavalt arvestatud metsamajanduse mõju elamumaa kinnistutele.
2.	Probleemi kirjeldus	Seoses raiete olulise mõjuga kõrvalkruntidele, mille kohta Eesti Metsa Abiks koordinaatorid sagedasi kaebusi saavad, kui ümbritsev kogukond on raiesse kaasamata jäänud, tuleb raiet menetleda rohkem kui planeeringut, kaasates raie kavandamisse ka kõrvalkruntide omanikke, kuulates nad ära ning võttes nende ettepanekuid arvesse. Kõnealust haldusmenetluse parandust toetab ka Põhiseadus, sest omandi kaitset puudutavas paragrahvis seisab, et „omandit ei tohi kasutada üldiste huvide vastaselt.“ Lisaks loendab kommenteeritud väljaanne kohustuse kaitsta keskkonda ja kohustuse kasutada omandit ühiskonnakasulikult kaheks põhiseaduslikuks põhikohustuseks viieteistkümnest. Seoses raieteatiste põhjalikuma menetlemisega oleks õigustatud ka riigilõivu küsimine antud menetlusega seoses. Samuti võimaldaks täielikum menetlemine tagada raiete senisest suurema vastavuse seadustega. TR juht vaatab üle probleemi kirjelduse ja kooskõlastab töörühmaga
3.	Miks see on tähtis?	Praegusel ajal toimuvad raied inimestele enamasti ootamatult ning neil pole võimalik raiete planeerimises kaasa rääkida ka juhul, kui raied mõjutavad nende kinnisvara väärtust. Lageraiel võib olla oluline mõju kõrvalkinnistu elanike elukvaliteedile ning nende vara väärtusele.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Lageraiete mõjuvälja jäävatele inimestele ning rohevõrgustiku terviklikkusele ja funktsioonidele
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegu on metsandusliku probleemiga. Probleemi juured on eelkõige selles, et hetkel peetakse metsa üle arvestust kinnistupõhiselt, vaatamata metsa kui tervikut selle kõiki aspekte arvestades. Tuleb leida senisest parem tasakaalupunkt avaliku ja erahuvi vahel.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Avalikkusest läbi käinud uudised, näiteks: <ul style="list-style-type: none">• Maa Elu toimetaja Riina Martinsoni analüüs tema kodutalu kõrval toimunud lageraietest, millest ajakirjanik oli ilmselt šokeeritud:

		<p>https://maaelu.postimees.ee/4410075/kas-naaber-peab-lageraiest-teadma</p> <ul style="list-style-type: none">• Kohalikud haabneemelased vaidlustavad raie, mis jääb üldplaneeringu teemaplaneeringus olulisse rohealasse, aga Keskkonnaamet jääb seisukohale, et kohalikel pole kõnealusele dokumendile vaatamata õigust raie planeerimises kaasa rääkida: http://www.viimsivald.ee/raietood-haabneeme-alevikus-asuval-tammikumetsa-kinnistul/ <p>Harku järve äärsetesse metsadesse planeeritud lageraied, mis läksid samuti kohaliku üldplaneeringuga otsesesse vastuollu, aga millele Keskkonnaamet sellegipoolest load väljastas ning millest üks kohalik elanik vaid õnneliku juhuse tõttu teada sai, teavitades ka ülejäänud elanikkonda, kes pöördusid omakorda EMA poole ning tänu kiirele ja avaliku tähelepanu reageeringule suudeti kohalike elanike huvidega otsesesse vastuollu minevad raied ära hoida: http://eestimetsaabiks.emaliikumine.ee/index.php/28-07-2017-ema-vaidlustas-harku-jarve-aarsete-metsade-raieload/</p>
7.	Kas probleem on lahendatav?	Probleemi saab lahendada mitmeti. Näiteks saavad metsa püsijäämisest huvitunud osalised metsakrundi välja osta või üürida või juhul, kui mets on laiema avaliku huvi objekt, siis on võimalik pöörduda kohaliku omavalitsuse poole, et too roheala kaitsmisesse panustaks. Kohati võib olukorda parandada ka raieviisi muutmine. See kõik pole aga võimalik, kui antud raie pole kohalikule kogukonnale ja omavalitsusele ette teada. Eriti akuutne on olukord juhul, kui mets täidab mõnda endistest kaitsemetsa funktsioonidest, näiteks veekogu kaitsefunktsiooni täitva puhverala või tuuletõkke rolli kohaliku elanikkonna elumajadele ja -keskkonnale.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Kui probleemiga ei tegeleta, siis elavad inimesed ebakindluses ning raietega võivad nende ootamatuse tõttu kaasneda sagedased konfliktid, mis ei aita kaasa ei ühiskonna ega metsanduse tasakaalustatud ja stabiilsele arengule. Linnades tuleb nii hoonete ehitamise kui lammutamise puhul need eelnevalt naabritega kooskõlastada, ent raiete mõju võib olla samaväärne või isegi suurem.
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: metsateatiste täielikuma menetlemise vajadus
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 3 ja EMPL esitatud probleem nr 15 ja 17

1.	Probleemi sõnastus	Puudub metsamajanduse pikaajaline visioon ning metsamajanduse stsenaariume pole koostatud koos mõjude hinnanguga metsanduslikule haridusele ja tööhõivele.
2.	Probleemi kirjeldus	<p>Erinev raieintensiivsus tulevikus avaldab erinevat mõju tööhõivele ja SKPle. Võimalikke negatiivseid mõjusid tuleks juba praegu hinnata ning töötada välja programm võimalikult valutuks üleminekuks.</p> <p>Lähtuvalt MAK2020 indikatsioonidest on tehtud investeeringuid, loodud töökohti ja ümber orienteeritud soojamajandus. Puidul on kandev roll kohalikus küttemajanduses ning väliskaubanduse bilansi tasakaalustamises. Raiemahu langedes alla kriitilise piiri (11 mln TM) kannatavad Eesti väliskaubandus, kohalikud puidutööstused, seeläbi töökohad ja maksulaekumine ning kodusooja tarbijad.</p> <p>Puidutööstus on praktiliselt ainus majanduse valdkond, mis tasakaalustab Eesti väliskaubanduse bilanssi. Raiemahu vähenedes alla 11 mln TM. peaksime hakkama võtma laene.</p> <p>Raiemaht ja juurdekasv ei vasta Eesti metsade potentsiaalile. Puidu pakkumine on volatiivne.</p> <p>Omanikul puudub kindlus oma vara kasutamise vabaduste säilimise osas, ettevõtetal puudub investeeringukindlus jne. Mis tuleneb seadusemuudatustest ja kaitsealade loomistest mis ei ole piisavalt pikalt ette kommunikeeritud.</p> <p>.</p>
3.	Miks see on tähtis?	See on tähtis ajaliselt sidusa ja tasakaalustatud regionaalarengu saavutamiseks.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Riik, tööstus, ühiskond, metsandus- ja puidusektoris tegutsevatele inimestele.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegu ei ole otseselt metsandusliku probleemiga, aga tegu on metsandusega seotud probleemiga
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Probleemile on korduvalt viidatud sõnavõttudes, mis vastanduvad raiemahtude alandamisele. Samuti on loogiline eeldada, et kui mistahes põhjusel vähem raiuma hakatakse, siis läheb vaja ka vähem raiumise, puidutööstuse jms-ga seotud ametikohti.
7.	Kas probleem on lahendatav?	Probleem peaks olema lahendatav ning ilmselt oleks seda mõttekas lahendada üldisemal regionaalarengu ja majanduse

		<p>planeerimise tasandil. Praeguse valitsuse poolt läbi viidav omavalitsuste tulubaasi suurendamine aitab kahtlemata probleemi lahendamisele kaasa, ent ka väike-ettevõtluse tingimuste parendamine soodustaks maaelu mitmekesistamist.</p> <p>Juurdekasvu tõstmine 20 miljoni tihumeetrini, raiemahu tõstmine maksimaalse võimaliku mahuni juurdekasvust</p>
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Raiemahtude mistahes põhjusel kahanemise korral võivad paljud inimesed kaotada oma töö ning sattuda majanduslikku kitsikusse, samuti võib kannatada maapiirkondade majanduselu. Loobutakse omandist, võimalik väljaränne.
9.	Ümbersõnastamine	<p>Ümbersõnastatud.</p> <p>L-M Väli Algne ettepanek oli: Säästvale metsamajandusele üleminekuprogrammi vajadus.</p> <p>EMPL algsed ettepanekud olid: Raiemahu langedes alla kriitilise piiri (MAK 2020 eesmärgid) kannatab Eesti elanikkonna heaolu</p> <p>Ja</p> <p>Riiklikult puudub majandusharu pikaajaline visioon mis põhjustab sektoris erimeelsusi ja volatiivset tegutsemiskeskonda ettevõtetele ning maaomanikele.</p>
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 4

1.	Probleemi sõnastus	Kohati ebapiisav keskkonnajärelevalve
2.	Probleemi kirjeldus	Keskkonnainspeksioon ja Keskkonnaamet on alamehitatud ning otseselt metsaga tegeleb KKI-s parkümmend inspektorit, kes saavad kontrollle teostada vaid kahekesi. Keskkonnainspeksiooni tööjuhend ja volitused ei võimalda keskkonnarikkumist ennetada ega peatada, vaid ainult tagantjärele tuvastada. Konkreetselt raiete üle valvamine sõltub tähelepanelike kodanike kaebustest. Lisaks esineb Keskkonnaametil menetlusvigu või puudulikku menetlemist ning välitöödeks ei jagu ressursse. Sageli tõlgendatakse seadusi, eeskirju ja määrusi inimtegevust võimalikult õigustaval moel, mis ei täida konkreetsete aktide mõtet. KKI ei saa menetleda keskkonnarikkumist, kui sellel on KKA luba olemas
3.	Miks see on tähtis?	See on tähtis keskkonna, seaduste toimimise ja ühiskonna ootuste seisukohalt

4.	Kelle jaoks on see probleem?	See on vastavate ametkondade ja riigi probleem laiemalt. Kuna tänapäevani esineb veel ka metsavargusi, siis on see ka metsaomaniku probleem. Samuti loodushoidlike kodanike probleem
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegu on metsandusliku probleemiga. Probleemi juured peituvad keskkonnajärelevalve süsteemide liigeses tsentraliseerimises ja kärpimises, mis ei võimalda neil enam vajaliku tõhususega töötada. Tänapäevaks saab probleemi näha ka väheses moderniseerimises – tänapäeva satelliitkaartidelt oleks võimalik mõningaid rikkumisi juba poolautomaatse süsteemiga tuvastada
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Riigikontrolli 2008. aasta raport hindas Natura 2000 alade seisukorra halvaks. Ka ametid ise on EMA koordinaatoritele selgitanud, et praeguste tingimuste juures palju parema kvaliteediga tööd teha ei saa. Tartu Ülikooli looduskaitsebioloogide töörühm leidis oma kontrolluuringu ajal igalt teiselt uuritud lageraielangilt mõne väiksema raierikkumise ja see käib vaid satelliitfotolt tuvastatavate rikkumiste kohta.
7.	Kas probleem on lahendatav?	Probleem on lahendatav
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Seaduserikkumised jätkuvad ja karistamatuse tunne süveneb. Mistahes seadus on kasutu, kui selle täitmist ei suudeta tagada
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: metsavahi ametikoha taastamise vajadus, mille osas töörühm otsustas et sellisel kujul probleemi ei käsitleta. Sõnastati uus probleem
10.	Otsus	Uus probleem sõnastatud

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 5

1.	Probleemi sõnastus	Metsandusega seotud taristute (teede) korrashoid ja areng pole piisavalt tagatud.
2.	Probleemi kirjeldus	Tegemist komplekse probleemiga. Pärsitud majandustegevus ja elanike liikumisvõimalused.
3.	Miks see on tähtis?	Peab saama liikuda ja majandada.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Teekasutajate - elanike ja metsamajandajate jaoks.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Metsanduse poolt kaasmõjutatud. Vastastikune sõltuvus. Metsandus on nii põhjus kui tagajärg. Juured – piiratud majanduslikud võimalused taristu parendamisel.

6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Puudub teede seisukorra inventuur, et hinnata olukorda.
7.	Kas probleem on lahendatav?	Lahendatav.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Olukord halveneb, liikumine ja majandustegevus on pärsitud.
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: Vajadus tagada metsandusest mõjutatud, aga muidu vähekasutatavate teede korrashoid maapiirkondades
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 6

1.	Probleemi sõnastus	Piirangutest tulenevate saamata jäänud tulu kompenseerimine metsaomanikele pole sageli piisav või puudub üldse
2.	Probleemi kirjeldus	Hetkel piirangutega maade omanikele makstavad toetused puuduvad või on ebamotiveerivad.
3.	Miks see on tähtis?	Omanike õiguste piiramist tuleb õiglaselt ja koheselt kompenseerida. Omanikke peaksid olema motiveeritud taluma piiranguid. Tuleb välja selgitada omanike nägemus piisavatest toetustest.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Maaomanikud
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegemist on metsandusliku probleemiga. Piiratud eelarve võimalused.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Piirangutega alade loetelu ja olemasolevad kompensatsioonimehhanismid. Tuleb välja selgitada omanike nägemus piisavatest toetustest. Menetluse aeg pikk. Kaasused on olnud ebamõistlikult pikaajalised (nt 8 a). Olemasolevad mõned toetusmeetmed: <ul style="list-style-type: none">• Väljaspool Natura 2000 alasid rangelt kaitstavate erametsade omanike toetamine.

		<ul style="list-style-type: none">Natura 2000 alal erametsamaadele toetuste jagamine 8 mln euro ulatuses. Toetust maksti 2017. aastal 47 928 hektarile piiranguvööndis, hoiualal ja projekteeritaval alal asuvale erametsamaale ning 10 535 hektarile Natura 2000 alal sihtkaitsevööndis asuvale erametsamaale summas ca 4 mln eurot.Vääriselupaikade kaitse lepingute sõlmimine on eelarve vähese mahu tõttu peatunud. Makstakse siiani sõlmitud lepinguid.
7.	Kas probleem on lahendatav?	Lahendatav
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Ühiskonna pahameel, rikutakse omandiõigusi.
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: Looduskaitsetoetuste tõstmise vajadus
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Jaan Aiaotsa esitatud probleem nr. 7

1.	Probleemi sõnastus	Puudub riigi pikaajaline plaan majandatavate metsade, majanduspiirangutega metsade ja rangelt kaitstavate metsade osakaalu kohta.
2.	Probleemi kirjeldus	Majandustegevuse piiramine ja keelamine vähendab võimalusi tööle ja seega vähendab olemasolevate ja potentsiaalsete töökohtade arvu. Metsaala range kaitse alla viimine keelab konkreetsetes metsaosas majandustegevuse. Otseseks majandustegevuseks on näiteks raietöö, istutustöö, metsahooldustöö. Samuti on range režiimiga metsadel mõju ka kaudsele tööhõivele. Näiteks, tööde maht väheneb transpordiettevõtetel, sae – ja puidutööstuste töötajatel, väiksem on istutatavate taimede vajadus taimeaedadest jne. Samuti vähenevad eraldised riigieelarvesse, millest tekivad töökohad sotsiaalsfääri, haridussfääri, kultuurivaldkonda jne. Enamik metsandusega otseselt ja kaudselt seonduvaid töökohti on seotud maapiirkondadega, seega vähendab metsade majandamise keelamine eriti maapiirkondade tööhõivet. Äramärkimist väärrib ka asjaolu, et Eesti on rangelt kaitstavate metsade osakaalult juba Euroopas esirinnas.
3.	Miks see on tähtis?	Tulevikuootuste jaoks sh investeeringute planeerimiseks. Vähendaks kaitsjate ja majandajate erimeelsusi

4.	Kelle jaoks on see probleem?	Tähtis omanike ja investorite jaoks. Probleemiks metsandustöötajatele.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegu on metsandusliku probleemiga. Ebaselge on riigi ootus metsandussektori panuse osas SKPsse.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Forest Europe andmetel on Eestis keskmiselt suurem rangemalt kaitstavate metsade osakaal.
7.	Kas probleem on lahendatav?	Probleem on lahendatav.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Väheneb huvi pikaajaliselt investeerida ja töökohad. Sektori areng peatub.
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: Majandatavate metsade määramine rangelt kaitstavaks metsaks ja erinevate majanduspiirangutega metsaks
10.	Otsus	Probleem sõnastatud.

Jaan Aiaotsa esitatud probleem nr. 8 ja EMPL probleem nr14

1.	Probleemi sõnastus	Üldharidussüsteemis ei käsitleta piisavalt tarbimise keskkonnamõju teemat, metsamajandust, sellega seotud tegevusvaldkondi (jahindus, looduskaitse) ning puidukasutust.
2.	Probleemi kirjeldus	Tarbijad ei ole oma valikutes piisavalt keskkonnateadlikud, puit on kohalik ja taastuv loodusvara. Metsandusalase hariduse ülevaatamine. Õppekavades ei käsitleta metsandust terviklikult. Käesoleval ajal on tunda paljude inimeste mõistmatust metsamajanduslike tegevuste eesmärkide ja vajaduste kohta. Näiteid mitmete tavainimeste küsimuste ja arusaamade kohta: miks peab üldse metsa raiuma; lageraie teostamine tähendab, et metsloomad ei saa enam seal elada; metsahooldamise vajadusest ei saada aru; metsamajandust peetakse Eesti jaoks üldse vähetahtsaks majandusharuks jne.
3.	Miks see on tähtis?	Keskkonnaprobleemid maailmas Arusaamatuste vältimiseks. Aitab vältida vastuolusid. Tagab selgema arusaama sektori toimimisest, võimekusest, väärtusest. Metsandushariduse parem

		lõimimine. Traditsioonide jätkumise teema. Väärtuskasvatuse teema, mis ühiskondliku kokkuleppe aluseks.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Ühiskonna probleem.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	On tegemist osaliselt metsandusliku probleemiga. Jah, metsamaterjali omaduste teadvustamine. Õppekavade distsiplinaarne killustatus.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Metsamajanduse käsitlemine põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas. Loodusõpetuse ainekava: <u>I kooliastmes</u> ehk 1-3. klassis käsitletakse metsa temaatikat peamiselt liigiõppe kaudu. <u>II kooliaste</u> 4.-6.klass 6. klassis on teema „Mets elukeskkonnana“ <u>III kooliaste</u> 7.-9.klass Teema „Süsinikuringe ökosüsteemides.“ Õppekava näeb ette praktilist tööd süsinikuringe uurimiseks puu ja puidu näitel sh. puu vanuse määramist aastarõngaste abil. Geograafia ainekava: <u>III kooliaste</u> 7.-9.klass teema „Parasvöötme okas- ja lehtmets“ <u>Gümnaasium</u> - Loodusvarade majandamine ja keskkonnaprobleemid Teema „Metsamajandus ja -tööstus ning keskkonnaprobleemid“
7.	Kas probleem on lahendatav?	Probleem on lahendatav
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Vt punkt 3.
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. J. Aiaotsa algne sõnastus oli: Metsamajanduslike tegevuste mõistmatus paljude kodanike seas. EMPL-i algne sõnastus oli: Üldharidussüsteemis ei käsitleta piisavalt tarbimise keskkonnamõju teemat ja puidukasutust kui väikese keskkonnamõjuga tarbimise alternatiivi
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Marek Kase esitatud probleem nr 9.

1.	Probleemi sõnastus	Tööstuse ja linnaruumi koosseksisteerimine
2.	Probleemi kirjeldus	

3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav?	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Eraldi probleemina ei käsitleta, sest kaetud teiste probleemide all.

Töörühma lisatud ettepanek nr 10

1.	Probleemi sõnastus	Looduses liikumise/loodusturismi ja tervisespordi jätkuva kasvu mõju metsakeskkonnale (looduskeskkonnale) ei ole piisavalt reguleeritud ja sellega kaasneva võimaliku negatiivse mõju ennetamine tagatud
2.	Probleemi kirjeldus	Looduses liikujate, tervisesportlaste ning teiste aktiivsete looduskasutusviiside harrastajate (sh loodusturismi valdkonna klientide) arv on viimasel kümnel aastal olnud pidevas kasvutrendis, harrastatavad metsa(loodus)kasutusviisid on mitmeskesistunud ning probleemiks on kerkimas külastuseks ettevalmistatud (metsa)looduse piisavus ja sellest tulenevalt järjest tugevamad looduses käijate jäetavad jäljed. Külastatavad loodusväärtused paiknevad nii era- kui riigimaadel. Külasuse korraldusele on süsteemsemalt tähelepanu pööratud riigimetsas, kus riigimetsa majandaja on välja arendanud teadmiste - (seirete ja uuringute) põhiselt metsa rekreatiivset kasutamist võimaldava säästlikult majandatava looduses liikumise süsteemi, mille eesmärgiks on ühelt poolt luua täiendavaid võimalusi ja teiselt poolt kaitsta kasutatavat ressursi.

		<p>Et inimesed tahaksid looduses aega veeta ja et neil oleks seal viibides piisavalt infot, peavad olema välja arendatud vastavad tugistruktuurid, mille moodustavad infoviidad, -punktid, -tahvlid ja -keskused, loodusrajad ning muud rajatised: laudteed ja vaatetornid. Vajalik on ka veebipõhine info matkaradade paiknemise ja sealsete väärtuste kohta.</p>
3.	Miks see on tähtis?	<p>Mets on oluline puhkuse veetmise paik. Metsas peetakse jahti, korjatakse marju, seeni ja teisi metsaande.</p> <p>Vastavalt metsaseadusele tuleb omanikul</p> <p>a) kaitsta metsa kasvutingimuste halvenemise eest.</p> <p>b) metsa kasutajad võivad telkida ja lõket teha kohtades, mille metsaomanik on selleks ette valmistanud ja tähistanud, või tema loal</p>
4.	Kelle jaoks on see probleem?	<p>Looduses liikujale - puudulik külastusinfrastruktuur</p> <p>Metsaomaniku jaoks, st ka riigi kui erametsaomaniku jaoks</p>
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	<p>Jah. Tegu on metsandusliku, täpsemalt metsa mittepuidulise kasutamise valdkonda puutuva probleemiga, mille juured peituvad eestimaalaste harjumuses ja soovis jätkuvalt igaüheõiguse alusel (riigi)metsas liikuda; riigimetsa majandaja on oma loomisest saati looduses liikumise süsteemse korraldamisega tegeleenud, kasutades selleks metsa puidulisest majandamisest saadud ressursse</p> <p>Mets pakub nii majanduslikke hüvesid (puit, seemned-marjad jm metsatooted) kui sotsiaal- kultuurilisi hüvesid nagu rekreatsioon, matkamine, ajaloolis-kultuurilised paigad (hiiemäed jne).</p>
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	<p>Looduskaitse arengukava täitmise aruandest selgub, et loodusradade külastajate arv on oluliselt kasvanud, ületades juba praegu 2020. aasta sihttaset, millest võime järeldada, et inimesed väärtustavad looduses liikumise võimalusi üha enam. Aastal 2016 külastajate arv 2,3 miljonit, 2020 sihttase 1,75 miljonit.</p> <p>RMK läbiviidava külastusmahu seire andmed MAK perioodil toetavad kasutuse intensiivistumist - 2011.a 1,55 mln külastust, 2017.a 2,4 mln külastust. RMK läbiviidavate külastajauuringute andmed (2010 vs 2015) näitavad kasutusviiside mitmekesisustumist ja muutumist, rõhuga aktiivsemale liikumisele. RMK tellitavad uuringud kinnitavad muuhulgas jätkuvat huvi metsaandide korjamise vastu</p>
7.	Kas probleem on lahendatav?	<p>Jah. Probleem on lahendatav. Eeldab vajaminevate ressursside jätkuvat olemasolu ja nende eesmärgistatud kasutamist</p>

		<p>Loodusturismi arendamisel tuleb lähtuda säästva arengu, loodushoiu, maaelu ja pärandkultuuri säilitamise põhimõtetest; Tuleb arvestada liikide ja koosluste taluvust: ei planeerita külastusi õrna loodusega paikadesse tundlikel aegadel - inimesed suunatakse selleks ettevalmistatud kohtadesse, looduses liikumise tugistruktuure arendades/hooldades jälgitakse, et ei oleks liigselt koormatud piirkondi, kus rahvas juba oma massilise liikumisega loodust üleliia mõjutab.</p> <p>Arvestatakse nn sotsiaalse taluvusega, st külastuse planeerimisel arvestatakse kohalike elanike privaatsusvajadusega ja välditakse külastajate koondumist õuealade vahetusse lähedusse.</p>
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Kasvav looduses liikujate arv toob piirkonniti kaasa liigse koormuse. Metsa kasvutingimused halvenevad, metsa rekreatiivne väärtus väheneb, eestimaalased ei ole enam harjumuspärasteks kujunenud metsa rekreatiivse kasutamise võimalustega rahul
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: Loodusliikumine/loodusturism ja tervisesport ei ole reguleeritud
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Keskkonnaameti esitatud probleem nr 11

1.	Probleemi sõnastus	Suuremate alade tarastamine, seal tavapärasest suuremas kontsentratsioonis ulukite kasvatamisega kaasnevad tulevikus kindlasti mõjud metsakasvatusele. Metsa ja kultuuride kahjustamine aia sees ja ka aedadega külgnevatel aladel põhjustab nende metsade seisundi halvenemist ja soodustab võimalikku haiguste levikut
2.	Probleemi kirjeldus	1) Seadusandlus (KKM 28.05.2013 määrus nr 31) ei määratle konkreetseid nõudeid ulukiaedadele. Teatud juhtudel on võimalik aedade rajamisel ehitusseadustiku mõttes ehitusteatise ja projekti esitamise nõuetest mööda hiilida (kui aia rajamisel kaevetöid ei teostata, siis ei ole vaja ehitusteatist või projekti esitada vastavalt ehitusseadustiku lisale 1). Praegu puuduvad konkreetsete kriteeriumid, mille puhul tuleks ulukite tehistingimustes pidamise koha rajamise puhul eelnevalt algtada keskkonnamõjude hinnang. See on tingitud aedade

		<p>kontrollimatu rajamise Porkuni ja Järvajõe külades, Lääne-Virumaal.</p> <p>2) Hetkel välja antav jahiulukite tehistingimustes pidamise luba on tähtajatu, loa nõuete täitmist ei kontrollita regulaarselt. Rikkumiste korral ei saa järelevalveasutused rakendada järgmisi sanktsioone: trahv, sunniraha, asendustäitmine, kuna looduskaitse- ja loomakaitseaduses (sh alamaktides) puuduvad sätted, mis seda võimaldaks. Reguleerimata on loa taotlemise kord olemasoleva hirveaia laienemise korral. Aiaga ümbritsetud aladel esinevad olulised hirvekahjustused kasvavale metsale. Vigastatud puude olemasolul suureneb metsahaiguste leviku risk. Porkuni hirveaias on algne 50-pealine hirvekari kasvanud 700 isendi suuruseks karjaks. Kindlasti on ühesugusel pindalal 700 looma mõju keskkonnale suurem kui 50 isendi oma.</p>
3.	Miks see on tähtis?	Kontrollimatu ulukiaedade rajamine võib oluliselt suurendada metsakahjustusi ja haiguste levikut nii aias sees kui ka aiaga külgnevatel aladel, kuna aiad mõjuvad tõkkena, mis koondab metsloomi kindlatesse piirkondadesse.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Kodanike ja kohaliku kogukonna jaoks
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tegemist on nii jahindusliku kui ka metsandusliku probleemiga.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Kontrollimatu alade tarastamine Porkuni ja Järvajõe külade ümbruses, Lääne-Virumaal. Aedade rajamise tõttu on takistatud nii inimeste kui ka metsloomade liikumine piirkonnas. Suurte tarastatud alade tõttu on takistatud inimeste ja loomade liikumine ka Toosikannu hirveaia lähiümbruses.
7.	Kas probleem on lahendatav?	On lahendatav. Vajalik seadusandluse muutmine ja kaasajastamine
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Piirkonna elanike kasvav pahameel. Metsakahjustuste jätkuv suurenemine ja haiguste levik.
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Töörühm ei tuvastanud sotsiaalvaldkonna probleemi. Ettepanek saata ka teistesse töörühmadesse.

EMPL-i esitatud probleem nr 12

1.	Probleemi sõnastus	Ühiskonna teadlikkus metsatööstuse rollist heaolu loomisel on madal
2.	Probleemi kirjeldus	<p>Puidutööstus on praktiliselt ainus majanduse valdkond, mis tasakaalustab Eesti väliskaubanduse bilanssi. Raiemahu vähenedes satuksime olukorda, kus peaksime hakkama riigina laene võtma jooksvate kulutuste katmiseks.</p> <p>Kaudselt on 70 000 (sellest 35 000 otseselt) töökohta seotud metsasektoriga.</p> <p>Stabiilse raiemahuga 15+ mln tm aitaksime kindlustada iseseisva hakkamasaamise aastast 2021, kui ELi toetused märgatavalt vähenevad.</p> <p>Selleks, et suudaksime väliskaubandusebilanssi paremini tasakaalustada, ei tohi aktsiisid halvendada puidutööstussektori konkurentsivõimet.</p>
3.	Miks see on tähtis?	Kui raiemahud vähenevad, siis ühiskonna kulutusteks saadaolev maksuraha hulk väheneb eksponentsiaalselt märgatavalt
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Terve ühiskond
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Jah.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	<p><u>TR juht lisab tööhõivet ja majanduslikku tähtsust puudutava info eramets.ee kodulehelt (“Puidukasutusest saadav lisandväärtus ja selle mõju sisemajanduse koguproduktile ja maksutulule”)</u></p> <p><u>Lisatakse Luua Metsakooli uuring.</u></p>
7.	Kas probleem on lahendatav	On lahendatav läbi teadlikkuse tõstmise.

8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Tasakaalustamata metsakasutus. Ei teadvustata metsakasutuse võimalusi ja väärtusi.
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: Ühiskonna teadlikkus metsasaaduste kandvast rollist heaolu loomisel on madal
10.	Otsus	Probleem sõnastatud.

EMPL-i esitatud probleem nr 13

1.	Probleemi sõnastus	Metsas olevate loodusväärtuste täiendav kaitse ei kajastu kommunikatsioonis ja riiklikus statistikas.
2.	Probleemi kirjeldus	Lisaks riiklikele piirangutele kehtivad ka turupiirangud, mis on põhjustatud sertifitseerimisskeemidest. Nt vääriselupaigad, pühapaigad, suurendavad oluliselt kaitsealuse metsa osakaalu võrrelduna riikliku statistikaga.
3.	Miks see on tähtis?	Ressursi kasutamise vähendamine, hüvede vähenemine ühiskonnale
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Metsaomanikud, metsatööstus Eestis, riik
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Metsaomanikud peavad hakkama väga täpselt jälgima raievanust. Raiuda tuleb esimesel võimalusel, vastasel korral muutub see osa metsast potentsiaalseks vääriselupaigaks ja omanikul ei ole võimalik sellest metsast pärinevat puitu müüa Eesti tööstustele.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	"Metsade vääriselupaikade inventeerimise meetodika" (Väljaandja: Keskkonnaministeeriumi metsaosakond). Suurem osa Eesti puidutööstustest kasutavad sertifitseeritud toorainet ja ei saa seetõttu ka potentsiaalsete VEP-ide puitu kasutada.

7.	Kas probleem on lahendatav	Jah. Olemasolevate looduskaitsealade kaitseväärtuse pidev seire.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Oluliselt tõuseb töötlemata puidu väljavedu ja Eestis jääb lisandväärtus saamata, metsaomanike motivatsioon metsa majandada langeb. Omandist loobumine.
9.	Ümbersõnastamine	Ümbersõnastatud. Algne sõnastus oli: Pehmete väärtuste kaudne kaitse ei kajastu riiklikus statistikas
10.	Otsus	Probleem sõnastatud.

EMPL-i esitatud probleem nr 14

1.	Probleemi sõnastus	Üldharidussüsteemis ei käsitleta piisavalt tarbimise keskkonnamõju teemat ja puidukasutust kui väikese keskkonnamõjuga tarbimise alternatiivi
2.	Probleemi kirjeldus	Tarbijad ei ole oma valikutes piisavalt keskkonnateadlikud, puit on kohalik ja taastuv loodusvara, mille kasutamine alternatiivina imporditud fossiilsetele kütustele ja muudele materjalidele on alati keskkonnasõbralikum
3.	Miks see on tähtis?	Keskkonnaprobleemid maailmas
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Ühiskond
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Jah, metsamaterjali omaduste teadvustamine

6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Lisatud Jaan Aiaotsa probleemi nr 8 juurde (<i>Üldharidussüsteemis ei käsitleta piisavalt tarbimise keskkonnamõju teemat, metsamajandust, sellega seotud tegevusvaldkondi (jahindus, looduskaitse) ning puidukasutust</i>) ja kirjeldatud seal.

EMPL probleem nr 15

1.	Probleemi sõnastus	Raiemahu langedes alla kriitilise piiri (MAK 2020 eesmärgid) kannatab Eesti elanikkonna heaolu
2.	Probleemi kirjeldus	Lähtuvalt MAK2020 indikatsioonidest on tehtud investeeringuid, loodud töökohti ja ümber orienteeritud soojamajandus. Puidul on kandev roll kohalikus küttemajanduses ning väliskaubanduse bilansi tasakaalustamises. Raiemahu langedes alla kriitilise piiri (11 mln TM) kannatavad Eesti väliskaubandus, kohalikud puidutööstused, seeläbi töökohad ja maksulaekumine ning kodusooja tarbijad. Puidutööstus on praktiliselt ainus majanduse valdkond, mis tasakaalustab Eesti väliskaubanduse bilanssi. Raiemahu vähenedes alla 11 mln TM . peaksime hakkama võtma laene.

		Raiemaht ja juurdekasv ei vasta Eesti metsade potentsiaalile. Puidu pakkumine on volatiivne.
3.	Miks see on tähtis?	Eesti elab metsast
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Riik, tööstus, ühiskond
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	jah
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	Juurdekasvu tõstmine 20 miljoni tihumeetrini, raiemahu tõstmine maksimaalse võimaliku mahuni juurdekasvust
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Lisatud Linda-Mari Väli esitatud probleemi nr. 3 juurde (<i>Puudub metsamajanduse pikaajaline visioon ning metsamajanduse stsenaariume pole koostatud koos mõjude hinnanguga metsanduslikule haridusele ja tööhõivele.</i>) ja kirjeldatud seal.

EMPL probleem nr 16

1.	Probleemi sõnastus	Metsanduse potentsiaali maapiirkondades töökohtade loomiseks ei ole efektiivselt kasutatud
2.	Probleemi kirjeldus	Maapiirkonnad jäävad inimestest tühjaks, mis on julgeolekuprobleem ja riiklikult oluline küsimus. Peamisteks tööandjateks maapiirkonnas on põllumajandus ja metsandus ning puidutööstus. Perioodil 2010 kuni 2017 jäi raiemaht oluliselt alla MAK 2020 raames eesmärgiks pandu, mis pörsib maaelu arengut.
3.	Miks see on tähtis?	Tasakaalustatud regionaalseks arenguks (elu säilitamiseks maal).
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Riik, ühiskond,
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Jah, metsandusel kande roll maaelus
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	1 miljonile tihumeetrile raietele vastab ligikaudu 2350 töökohta, metsanduses ja puidutööstuses on palk keskmisest suurem. Metsasektor oluline tööandja maal. TR juht lisab sisemigratsiooni statistika
7.	Kas probleem on lahendatav	Jah.
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Tööhõive vähenemine maapiirkondades.
9.	Ümbersõnastamine	Ei
10.	Otsus	Probleem sõnastatud.

EMPL probleem nr 17

1.	Probleemi sõnastus	Riiklikult puudub majandusharu pikaajaline visioon mis põhjustab sektoris erimeelsusi ja volatiivset tegutsemiskeskonda ettevõtetele ning maaomanikele.
2.	Probleemi kirjeldus	Omanikul puudub kindlus oma vara kasutamise vabaduste säilimise osas, ettevõtetele puudub investeringukindlus jne. Mis tuleneb seadusemuudatustest ja kaitsealade loomistest mis ei ole piisavalt pikalt ette kommuniqueeritud.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Riik, ühiskond, tööstus
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Jah, metsandus üks reguleeritumaid valdkondi ja neid lisandub pidevalt
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	

10.	Otsus	Lisatud Linda-Mari Väli esitatud probleemi nr. 3 juurde (<i>Puudub metsamajanduse pikaajaline visioon ning metsamajanduse stsenaariume pole koostatud koos mõjude hinnanguga metsanduslikule haridusele ja tööhõivele.</i>) ja kirjeldatud seal
-----	-------	---

